

In de inschrijvingsregisters treft u vaak prachtige beschrijvingen van de gevangenen aan zoals de kleur van de ogen, de haren en de vorm van de neus. Vooral voor 1886 zijn er ook aparte signalementregisters bewaard gebleven.

Bijzonder zijn foto's van gevangenen. Voordat gevaarlijk geachte gevangenen uit de strafgevangenissen te Amsterdam, 's-Hertogenbosch, Hoorn, **Leeuwarden**, Leiden, 's-Hertogenbosch, Rotterdam en Utrecht werden ontslagen, stelde het ministerie van Justitie signalementen op en liet de vrij te komen gedetineerden fotograferen. Dit zogeheten Geheim register van ontslagen gevangenen begint in 1882 en loopt door tot 1897.

Dit register is te raadplegen op het Rijksarchief in Noord-Brabant en het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) te Den Haag. Het CBG beheert ook het Algemeen Nederlandsch Politieblad 1852-1946, waarin in de rubriek 'gesignaleerde misdadigers' de aanhouding wordt gevraagd van verdachten, bij verstek veroordeelden en ontsnapte gevangenen.

Het Rijksarchief in Drenthe beheert een bijzondere collectie van zo'n 5.000 signalementskaarten van personen uit de rijkswerkinrichting te Veenhuizen 1896-1901. Het betreft zogenoemde verpleegden, duizenden landlopers en kleine criminelen uit het hele land. De Groningse, Friese en Drentse 'verpleegden' zijn al gepubliceerd in genealogische jaarboeken.

SIGNALEMENTKAART.			
No. <i>1012</i>	Datum van opname <i>14. gest. 1882</i> 19		
Naam:			
Voornamen:			
Bijnamen:			
Geboren	18	te	Prov. ....
Zoon van		en	
Beroep		laatste woonplaats	
Identiteitspapieren			
Relaties			
Militaire diensten			
Vroegere veroordeelingen, aantal			
Misdrijf waarvoor bij het laatste vonnis veroordeeld. Door welken rechter? (.....			
Wanneer? Duur der straf? (.....			
Feit, waarvan thans verdacht			
Metingen en Beschrijving:			
Lengte l. m. <i>103</i>	Hoofd	Lengte	1. voet
Rugwieling		Breedte	1. middelv.
Uitgestr. armen l. m. <i>75</i>	Grootste horizontale breedte der jukbeenderen	1. pink	Kleur linker oog: <i>klasse</i> <i>rolyne</i> <i>oog</i> <i>oor</i> <i>hoofd</i>
Bovenlijf o. m.		Lengte r. oor	
Bijzonderheden		Bijzonderdh.	
VOORHOOFD:		NEUS:	
Ouderrand <i>l. m. g.</i>	Hoogte <i>van h. h. om.</i>	Wortel <i>van h. h. om.</i>	Lengte <i>l. m. g.</i>
Proffiel <i>h. m. schuin</i>	Breedte <i>van h. h. om.</i>	Rug <i>h. h. al. h. h.</i>	Vooruitst. <i>id.</i>
Bijzonderheden <i>h. m. schuin</i>	.....	Basis <i>van h. h. om.</i>	Breedte <i>van h. h. om.</i>
.....		Bijzonderheden <i>plaatje kop, om.</i>	
Opgemaakt in <i>duplo</i> door <i>J. P. Rood</i>		.....	
te <i>Leeuwarden</i>		.....	
S. No. 5.			

Bertillon-stelsel

STAATSBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

(N°. 32.) **BESLUIT** van den 22sten Februari 1896,
tot invoering van anthropometrische signalement-
kaarten.

IN NAAM VAN HARE MAJESTEIT WILHELMINA, BIJ DE GRACIE
GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ., ENZ., ENZ.

WIJ EMMA, KONINGIN-WEDUWE, REGENTES VAN HET KONINKRIJK,

Overwegende dat het wenschelijk is, ter vaststelling van de
identiteit van sommige veroordeelden en verdachten, anthropo-
metrische signalement-kaarten in te voeren volgens het stelsel
„BERTILLON“;

Op de voordracht van den Minister van Justitie dd. 14 Februari
1896, 2de afdeling A, n°. 165;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§ 1.

*Van het opmaken, verzenden, verzamelen en beheeren der
signalement-kaarten.*

Art. 1.

Er worden anthropometrische signalement-kaarten opgemaakt:

A. van alle onherroepelijk veroordeelden tot eene gevangenis-
straf van zes maanden of langer wegens eenig gemeen of militair
misdrijf, of tot plaatsing in eene Rijkswerkplaats krachtens
art. 434 of het vierde lid van art. 453 van het Wetboek van
Strafrecht, die den leeftijd van 23 jaren bereikt hebben;

B. van alle aangehouden of gevangen genomen verdachten
van eenig misdrijf of eene der in de artt. 432 en 433 van het
Wetboek van Strafrecht omschreven overtredingen, ter vast-

BERTILLONNAGE.

HANDLEIDING

voor den Beambte

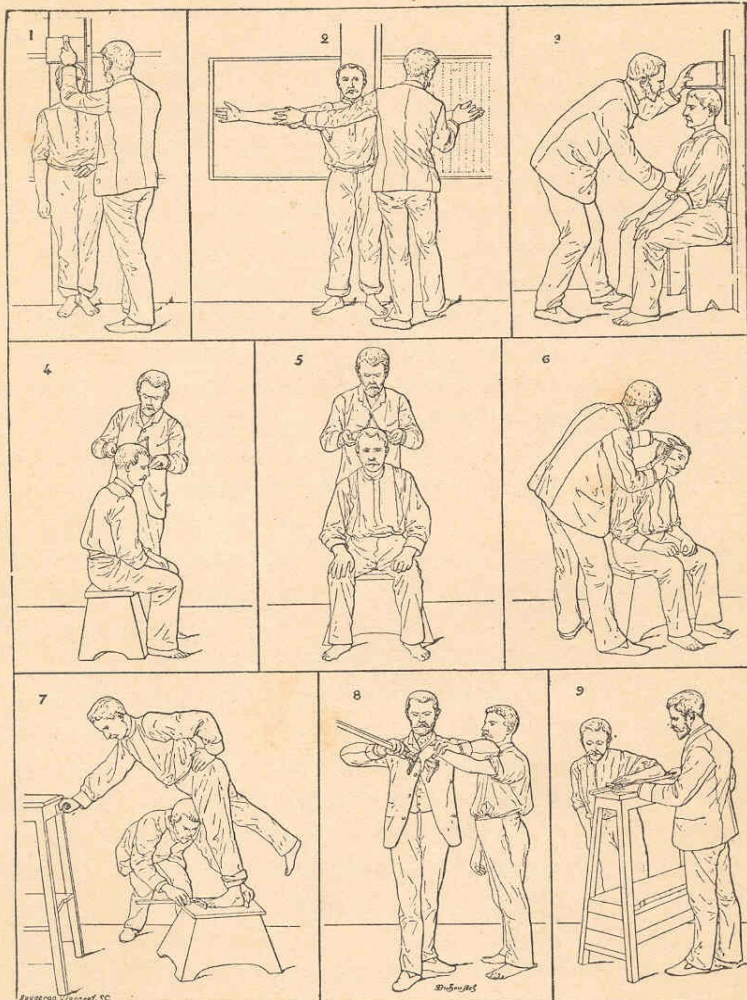
belast met de toepassing der
lichaamsmeting enz.

volgens het stelsel van

ALPHONSE BERTILLON.

Fig. 1

De verschillende stadiën der lichaamsmeting volgens het stelsel BERTILLON. Tusschen 5 en 6 is door BERTILLON bijgevoegd het meten van den grootsten horizontalen afstand tusschen de jukbeenderen (zie figuren 16 en 17) in plaats van de breedte van het rechteroor.

Stand der bevolking van de gevangenis in 1850

A. Strafgevangenis Leeuwarden criminele mannen

Capaciteit 1000 - sterkte op 31 dec 1850 - 780 mannen

B. Burgelijke en militaire Huizen van Verzekering

Capaciteit 200 - sterkte op 31 dec 1850 -

74 mannen - 19 vrouwen -

Minderjarigen:

8 tussen 10 en 13 jaar

28 tussen 13 en 16 jaar

18 tussen 16 en 18 jaar

30 tussen 18 en 20 jaar

Terwijl te Leeuwarden in 1858 een nieuwe vleugel aan het gesticht werd gebouwd, waarvan in 1861 vier zalen met 60, later vier grotere met 212 alcoven in dienst zijn gesteld.

Leeuwarden: apart gedeelte van het Huis van Opsluiting en tuchting voor de veroordeelde minderjarigen vóór 1840, na 1836 bron archief blokhuispoort

TABELLEN

TEN GEBRUIKE BIJ HET BEPALEN VAN
DE DATUM VAN ONTSLAG BIJ HET
TEN-UITVOER-LEGGEN VAN
STRAFFEN

SAMENGESTELD DOOR

F. N. LEDDY

Uitgegeven op last van het Departement van Justitie

DRUKKERIJ BIJZ. STRAFGEVANGENIS LEEUWARDEN
1947

JAN.

FEBR.

MRT.

APRIL

MEI

JUNI

JULI.

AUG.

SEPT.

OCT.

NOV.

DEC.

LETTEN OP HET

SCHRIKKELJAAR

Ingang.	7 dg.	14 dg.	3 wk.	6 wk.	45 dg.	1 m.	2 m.	3 m.	4 m.	5 m.	6 m.	7 m.	8 m.	9 m.	10 m.	11 m.	12 m.	6wk.afsl.	3m.afsl.	
1					12/2	15/2	31/1	2/3	1/4	1/5	31/5	30/6	30/7	29/8	28/9	28/10	27/11	27/12	20/11	3/10
2					13/2	16/2	1/2	3/3	2/4	2/5	1/6	1/7	31/7	30/8	29/9	29/10	28/11	28/12	21/11	4/10
3					14/2	17/2	2/2	4/3	3/4	3/5	2/6	2/7	1/8	31/8	30/9	30/10	29/11	29/12	22/11	5/10
4					15/2	18/2	3/2	5/3	4/4	4/5	3/6	3/7	2/8	1/9	1/10	31/10	30/11	30/12	23/11	6/10
5					16/2	19/2	4/2	6/3	5/4	5/5	4/6	4/7	3/8	2/9	2/10	1/11	1/12	31/12	24/11	7/10
6					17/2	20/2	5/2	7/3	6/4	6/5	5/6	5/7	4/8	3/9	3/10	2/11	2/12	1/1	25/11	8/10
7					18/2	21/2	6/2	8/3	7/4	7/5	6/6	6/7	5/8	4/9	4/10	3/11	3/12	2/1	26/11	9/10
8					19/2	22/2	7/2	9/3	8/4	8/5	7/6	7/7	6/8	5/9	5/10	4/11	4/12	3/1	27/11	10/10
9					20/2	23/2	8/2	10/3	9/4	9/5	8/6	8/7	7/8	6/9	6/10	5/11	5/12	4/1	28/11	11/10
10					21/2	24/2	9/2	11/3	10/4	10/5	9/6	9/7	8/8	7/9	7/10	6/11	6/12	5/1	29/11	12/10
11			1/2		22/2	25/2	10/2	12/3	11/4	11/5	10/6	10/7	9/8	8/9	8/10	7/11	7/12	6/1	30/11	13/10
12			2/2		23/2	26/2	11/2	13/3	12/4	12/5	11/6	11/7	10/8	9/9	9/10	8/11	8/12	7/1	1/12	14/10
13			3/2		24/2	27/2	12/2	14/3	13/4	13/5	12/6	12/7	11/8	10/9	10/10	9/11	9/12	8/1	2/12	15/10
14			4/2		25/2	28/2	13/2	15/3	14/4	14/5	13/6	13/7	12/8	11/9	11/10	10/11	10/12	9/1	3/12	16/10
15			5/2		26/2	1/3	14/2	16/3	15/4	15/5	14/6	14/7	13/8	12/9	12/10	11/11	11/12	10/1	4/12	17/10
16			6/2		27/2	2/3	15/2	17/3	16/4	16/5	15/6	15/7	14/8	13/9	13/10	12/11	12/12	11/1	5/12	18/10
17			7/2		28/2	3/3	16/2	18/3	17/4	17/5	16/6	16/7	15/8	14/9	14/10	13/11	13/12	12/1	6/12	19/10
18	1/2		8/2		1/3	4/3	17/2	19/3	18/4	18/5	17/6	17/7	16/8	15/9	15/10	14/11	14/12	13/1	7/12	20/10
19	2/2		9/2		2/3	5/3	18/2	20/3	19/4	19/5	18/6	18/7	17/8	16/9	16/10	15/11	15/12	14/1	8/12	21/10
20	3/2		10/2		3/3	6/3	19/2	21/3	20/4	20/5	19/6	19/7	18/8	17/9	17/10	16/11	16/12	15/1	9/12	22/10
21	4/2		11/2		4/3	7/3	20/2	22/3	21/4	21/5	20/6	20/7	19/8	18/9	18/10	17/11	17/12	16/1	10/12	23/10
22	5/2		12/2		5/3	8/3	21/2	23/3	22/4	22/5	21/6	21/7	20/8	19/9	19/10	18/11	18/12	17/1	11/12	24/10
23	6/2		13/2		6/3	9/3	22/2	24/3	23/4	23/5	22/6	22/7	21/8	20/9	20/10	19/11	19/12	18/1	12/12	25/10
24	7/2		14/2		7/3	10/3	23/2	25/3	24/4	24/5	23/6	23/7	22/8	21/9	21/10	20/11	20/12	19/1	13/12	26/10
25	1/2		8/2		8/3	11/3	24/2	26/3	25/4	25/5	24/6	24/7	23/8	22/9	22/10	21/11	21/12	20/1	14/12	27/10
26	2/2		9/2		9/3	12/3	25/2	27/3	26/4	26/5	25/6	25/7	24/8	23/9	23/10	22/11	22/12	21/1	15/12	28/10
27	3/2		10/2		10/3	13/3	26/2	28/3	27/4	27/5	26/6	26/7	25/8	24/9	24/10	23/11	23/12	22/1	16/12	29/10
28	4/2		11/2		11/3	14/3	27/2	29/3	28/4	28/5	27/6	27/7	26/8	25/9	25/10	24/11	24/12	23/1	17/12	30/10
29	5/2		12/2		12/3	15/3	28/2	30/3	29/4	29/5	28/6	28/7	27/8	26/9	26/10	25/11	25/12	24/1	18/12	31/10
30	6/2		13/2		13/3	16/3	1/3	31/3	30/4	30/5	29/6	29/7	28/8	27/9	27/10	26/11	26/12	25/1	19/12	1/11
31	7/2		14/2		14/3	17/3	2/3	1/4	1/5	31/5	30/6	30/7	29/8	28/9	28/10	27/11	27/12	26/1	20/12	2/11

JAN.

FEBR.

MRT.

APRIL

MEI

JUNI

JULI.

AUG.

SEPT.

OCT.

NOV.

DEC.